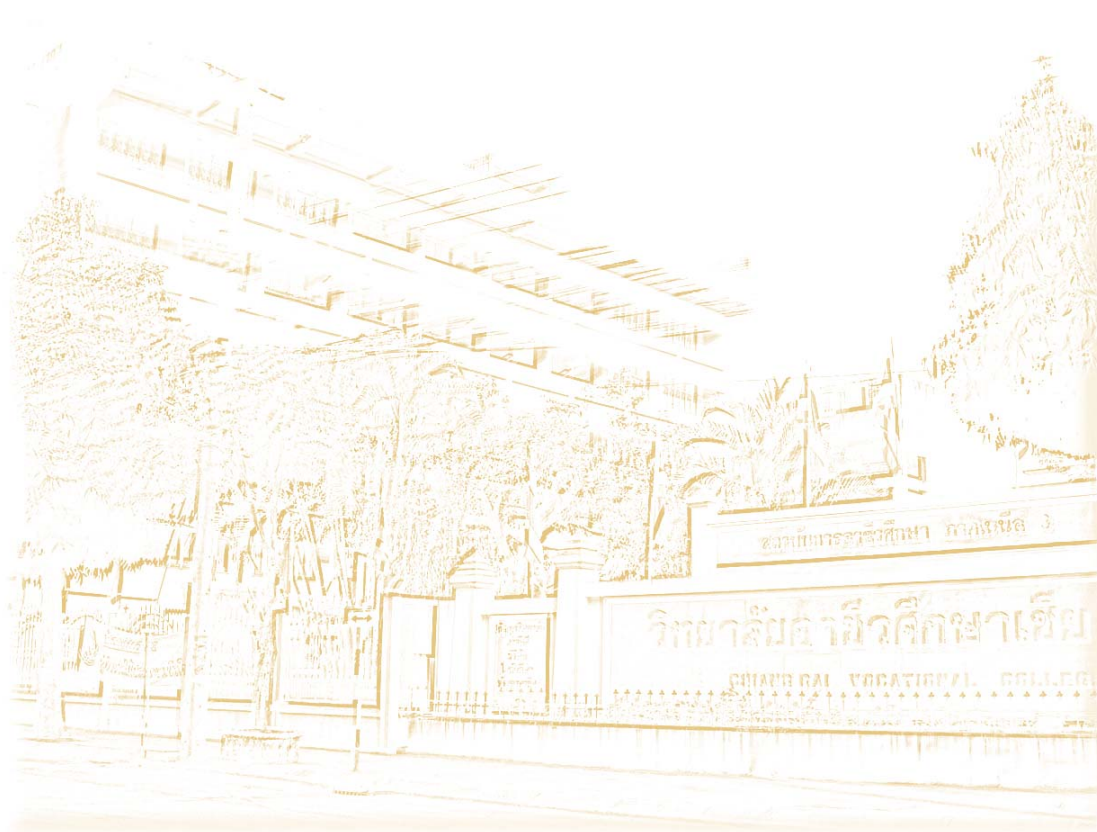

คู่มือนโยบาย การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

จังหวัดเชียงราย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายได้ทำการประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่า คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนตลาดแรงงาน และสังคม โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงาน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ โดยใช้หลักของการบริหาร เพื่อให้พันธกิจของสถานศึกษา สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ด้วยความร่วมมือ ของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ประกอบด้วยการทำงาน 2 ระบบ ได้แก่การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะทำให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีระบบการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานอย่างมีทิศทาง โดยการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นกรอบแนวทาง การดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน การดำเนินงานตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้นต้องมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายใน หรือการประเมินตนเอง เพื่อให้มีการตรวจสอบในสิ่งที่สถานศึกษา ได้วางแผนไว้ ในแต่ละปี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ สถานศึกษาจะได้มีการพัฒนาปรับปรุง ให้เป็นไปตามเป้าหมาย อยู่ตลอดเวลา โดยใช้กระบวนการดำเนินงาน P D C A (Plan - Do - Check - Act)

กล่าวได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย ในการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินคือบุคคล หรือหน่วยงานภายในสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผล การประเมินคุณภาพภายใน หรือการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง ส่งผลให้เกิดการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่ต้องการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ..... ก

บทที่ 1 บทนำ

- ความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายใน..... 1
- การประกันคุณภาพตาม พรบ. การศึกษา พ.ศ. 2542..... 1
- สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายใน..... 1
- นโยบายการประกันคุณภาพ..... 2
- วัตถุประสงค์..... 2
- เป้าหมาย..... 2
- มาตรการการประกันคุณภาพ..... 2

บทที่ 2 แนวคิด และหลักการ

- แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา..... 4
- แนวคิดตามหลักการบริหารจัดการการประกันคุณภาพ..... 4
- โครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย..... 6
- กรอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา..... 7
- หลักการสำคัญการประกันคุณภาพ..... 9
- มาตรฐานการอาชีวศึกษา..... 11

บทที่ 3 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

- ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพ..... 18
- การเตรียมการก่อนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา..... 19
- การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน..... 20
- การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี (SAR)..... 22

บทที่ 4 บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

- บทบาทดั้งเดิมของบุคลากรทุกคน..... 25
- บทบาทที่พึงประสงค์ของบุคลากรทุกคน..... 25
- บทบาทของผู้ดำเนินการประกันคุณภาพ..... 25
- ผลที่ผู้มีส่วนร่วมจะได้รับ..... 25

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ

- ภาวะผู้นำของผู้บริหาร.....	27
- การทำงานเป็นทีม.....	27
- การสร้างความตระหนัก.....	27
- การกำหนดความรับผิดชอบ.....	28
- การวางแผน และกำกับดูแล.....	28
- การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง.....	29
ภาคผนวก.....	30

บทที่ 1

บทนำ

1. ความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การที่สถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษานั้น ๆ มีระบบการบริหาร จัดการ ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีการทำงานอย่างมีทิศทาง โดยการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน การดำเนินงานตามแผน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ต้องมีขั้นตอนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายใน หรือการประเมินตนเอง เพื่อให้มีการตรวจสอบในสิ่งที่สถานศึกษาได้วางแผนไว้ในแต่ละปี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ สถานศึกษาจะได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายตลอดเวลา

2. การประกันคุณภาพตาม พรบ. การศึกษา พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายหลักทางด้านการศึกษา ฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลง ในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ในองค์ประกอบหนึ่งทางการปฏิรูปการศึกษา คือ ระบบการบริหาร และการจัดการที่เน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อกำหนดในหมวดที่ 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตราที่ 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตราที่ 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

3. สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ได้พยายามดำเนินการให้การปฏิบัติงานทุก ๆ ด้านของวิทยาลัยมีคุณภาพ โดยใช้ระบบ ISO ในการบริหารงานให้เกิดคุณภาพ ได้จัดทำระเบียบวิธีปฏิบัติงานทุกงาน โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารงานคุณภาพมาเป็นวิทยากร ดำเนินการอบรม และให้คำปรึกษาแก่นบุคลากรในวิทยาลัยเป็นระยะ ๆ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายได้ประกาศใช้ระบบบริหารงานคุณภาพเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2543 ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ

ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาสังกัดกระทรวงฯ ทุกสถานศึกษาได้จัดระบบการบริหารงานให้เกิดมีคุณภาพ โดยการจัดทำระบบประกันคุณภาพ และทำการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จากนั้นให้นำเสนอผลการประเมินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัดตลอดมาทุกปีการศึกษา

4. นโยบายการประกันคุณภาพ

กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในมีการประเมินทุก 3 ปี และระบบการประกันคุณภาพภายนอกประเมินทุก 5 ปี โดยให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

5. วัตถุประสงค์

- 5.1 เพื่อให้ผู้เรียน และผู้ปกครองมีความมั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5.2 เพื่อสถานประกอบการมีความมั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5.3 เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 5.4 เพื่อให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับในด้านมาตรฐานการจัดการศึกษา
- 5.5 เพื่อเตรียมพร้อมในการรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.

6. เป้าหมาย

หน่วยงานทุกหน่วยงานที่สังกัดอยู่ในฝ่ายวิชาการ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีมาตรฐานการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีขึ้นไป

7. มาตรการการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพ เป็นการสร้างความมั่นใจว่า คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนตลาดแรงงาน และสังคม โดยมีมาตรการในการดำเนินงาน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ โดยใช้หลักของการบริหาร เพื่อทำให้พันธกิจของสถานศึกษาสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ด้วยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายใน

สถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน 2 ระบบ ได้แก่ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอก โดยดำเนินการ 3 มาตรการดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

1.1 การกำหนดมาตรฐานการรอชีวศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพ และเกณฑ์การประเมิน

1.2 พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน เป็นการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา

(ธรรมนูญสถานศึกษา) แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนต่าง ๆ เพื่อกำกับ

การดำเนินงานของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Internal Audit) โดยการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน เป็นการกำหนดระบบการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานตามข้อ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนหนึ่งเป็นการประเมินโดยหน่วยงานที่กำกับดูแล หน่วยงานต้นสังกัด เป็นการประเมินคุณภาพภายใน และอีกส่วนหนึ่งเป็นการประเมินโดยสำนักรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ เป็นการประเมินคุณภาพภายนอก

บทที่ 2

แนวคิด และหลักการ

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อาจใช้แนวทางได้หลายแบบ เช่น ระบบ ISO 9000 ระบบ QC ระบบ TQM ในกรณีที่ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการในสถานศึกษาอยู่แล้ว อาจใช้วงจรการบริหาร มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาก็ได้ วงจรการบริหารที่คุ้นเคยกันดีในหมู่นักการศึกษาคือ วงจร PDCA มาจาก Plan Do Check Act ซึ่งถือว่าเป็นงานที่บุคลากรในสถานศึกษาทำอยู่แล้วตามปกติ แต่ยังคงขาดความเป็นระบบ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง

สำหรับการพัฒนาคุณภาพภายในของสถานศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการผสมผสาน กำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา ทรัพยากรทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมิน ซึ่งถือว่าการประเมินเพื่อพัฒนา และผลสุดท้ายที่เกิดขึ้น คือ เกิดผลดีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ดังกล่าว อันดับแรกจะต้องเน้น การผสมผสานภายในสถานศึกษาเป็นสำคัญ บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ ประเมินผล และร่วมกันนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

2. แนวคิดตามหลักการบริหาร การจัดการการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพภายในไม่ใช่เป็นการทำงานที่เพิ่มภาระให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา แต่เป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำ และถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติที่ต้องมีการตรวจสอบ และพัฒนาปรับปรุงตนเองตลอดเวลา ซึ่งสถานศึกษาได้ทำอยู่ตลอดเวลา แต่อาจไม่ได้มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ดังนั้นก่อนทำการประเมินจะต้องศึกษาสภาพ และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าอยู่ในสภาพใดจุดใด โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่แล้วรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าควรกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในทิศทางใด ในอนาคต โดยสถานศึกษาจัดทำคำสั่งให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าประชุม

การประกันคุณภาพภายในนั้น จะต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน โดยสถานศึกษาจะต้องเชิญบุคลากรทุกคน เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษาในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน และทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต โดยยึดแผนพัฒนาสถานศึกษาเป็นหลัก และควรวิเคราะห์นโยบาย โครงการของตนเอง ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษามากน้อยเพียงใด

สถานศึกษา จำเป็นจะต้องมีคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรทุกคนรับผิดชอบเพื่อประเมินสถานศึกษา ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษากำหนด เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน โดยให้บุคลากรศึกษามาตรฐานที่รับผิดชอบรวมทั้งตัวบ่งชี้ภายใต้แต่ละมาตรฐาน รวมทั้งสำรวจสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่รับผิดชอบ

การกำหนดกรอบการประเมิน เป็นการกำหนดแนวทางในการทำการประเมินผล ภายใต้มีกระบวนการดำเนินงานอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ และควรดำเนินการเมื่อใด

การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นการกำหนดเกณฑ์การตัดสิน การดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด ซึ่งต้องทำอย่างเปิดเผย และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนในการพิจารณา กำหนดเกณฑ์การตัดสินที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

การกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน เป็นการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวัด และประเมิน และแหล่งผู้ให้ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษา เป็นการนำผลการประเมินมาใช้วิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษา ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ช่วยในการหาแนวทาง การพัฒนาตนเองในส่วนที่ต้องแก้ไข โดยการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา

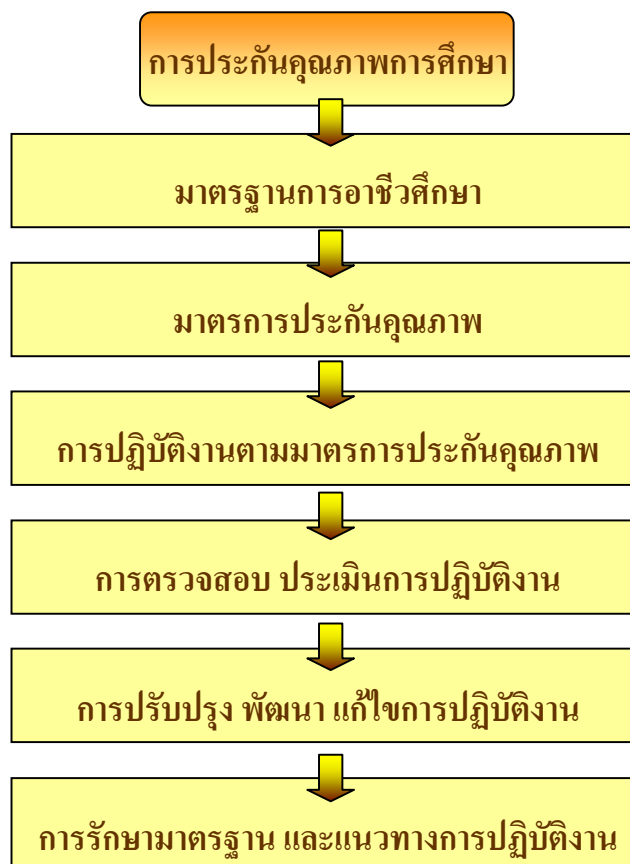
แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา เป็นการหาวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาควรหาทางช่วยตนเองก่อน ในการนี้การแก้ปัญหาย่นอกเหนือความสามารถของสถานศึกษาก็อาจหาแนวทางอื่นเช่น การขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

การทำรายงานการประเมินผลงานเอง เป็นการจัดทำรายงานการประเมินผลตนเอง (Self Assessment Report) ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมได้รับการตรวจสอบการประเมินภายนอกเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

การใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง เป็นการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงตนเอง สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง หรือใช้เป็น ข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

3. โครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

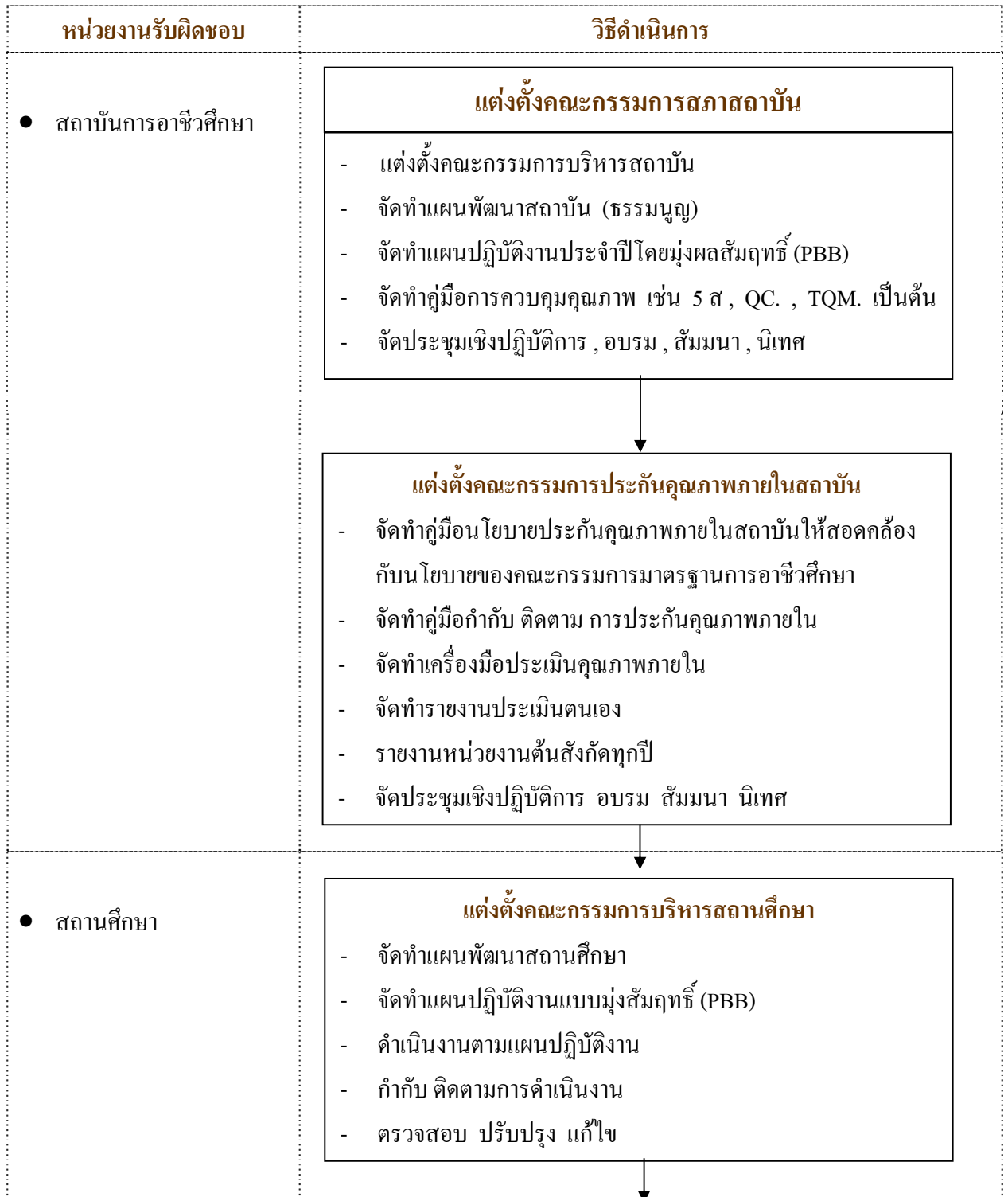
คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	รองประธานกรรมการ
3. หัวหน้าแผนกวิชา	กรรมการ
4. ตัวแทนผู้ปกครอง / ชุมชน	กรรมการ
5. ตัวแทนนักเรียน / ศิษย์เก่า	กรรมการ
6. หัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	เลขานุการ
7. หัวหน้างานวิทยบริการและห้องสมุด	ผู้ช่วยเลขานุการ

4. กรอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

กรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพอาชีวศึกษาเพื่อรองรับ พ.ร.บ.อาชีวศึกษา นั้น สามารถสรุปได้ ดังนี้คือ

หน่วยงานรับผิดชอบ	ภาระงาน/แนวปฏิบัติ/วิธีดำเนินการ
<ul style="list-style-type: none"> ● สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (ส.กอศ.) 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> แต่งตั้งคณะกรรมการอาชีวศึกษา เรียกว่า “กอศ.” </div>
<ul style="list-style-type: none"> ● สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ● สำนักมาตรฐานอาชีวศึกษา และวิชาชีพ 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> แต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานการอาชีวศึกษา - มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา </div>
<ul style="list-style-type: none"> ● สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ● สำนักงานมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> แต่งตั้งอนุกรรมการวางระเบียบ เกณฑ์ มาตรฐานอาชีวศึกษา </div>
<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาค 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน ตามนโยบายและเป้าหมายของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งชาติในระดับภูมิภาค - จัดทำแผนปฏิบัติการความร่วมมือ และการระดมทรัพยากรจากสถาบันการอาชีวศึกษา สถานประกอบการ และชุมชน เพื่อพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในระดับภูมิภาค - ส่งเสริม ติดตาม การดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน - ส่งเสริมการ ประเมินผลภายในสถาบัน สถานศึกษา และสถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพ - ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินผลภายใน

หน่วยงานรับผิดชอบ	วิธีดำเนินการ
	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: center;">แต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพภายใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน - จัดทำคู่มือกำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา - จัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพภายใน - จัดทำรายงานการประเมินตนเอง - รายงานหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี </div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: center;">จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม นิเทศ</p> </div> <div style="text-align: center;">↓</div>
<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันการอาชีวศึกษา 	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: center;">รายงานการประเมินตนเองของสถาบัน</p> </div> <div style="text-align: center;">↓</div>
<ul style="list-style-type: none"> ● คณะกรรมการอาชีวศึกษา ● สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ 	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p style="text-align: center;">รายงานหน่วยงานต้นสังกัด</p> <p>ประเมินและออกหนังสือรับรองสถาบัน สถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน</p> </div>

5. หลักการสำคัญการประกันคุณภาพ

การจัดการอาชีวศึกษา ให้ได้คุณภาพตามต้องการนั้น ได้กำหนดมาตรฐาน ซึ่งเป็นข้อกำหนด ขอบเขต คุณลักษณะ ระดับคุณภาพ ในการจัดการอาชีวศึกษา 3 ประเภท ได้แก่ มาตรฐานอาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐานการอาชีวศึกษา

มาตรฐานอาชีพ (Occupational Standards: OS) หมายถึง สมรรถนะ งานหลัก และงานย่อยของแต่ละอาชีพ ประกอบด้วยเกณฑ์การปฏิบัติงาน ขอบเขตของงาน ความรู้ที่ต้องใช้ และผลงานที่เป็นรูปธรรม

มาตรฐานอาชีพ เป็นมาตรฐานที่กำหนดโดยเจ้าของอาชีพ หรือองค์กรทางวิชาชีพ โดยกำหนดสมรรถนะในงานหลัก หรือความสามารถในการปฏิบัติงาน (Competency Based) ของอาชีพนั้น ๆ ในหลักการ หรือเทคนิคที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ Functional Analysis เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน และการฝึกอบรมนักเรียนในอาชีพหนึ่ง ๆ สามารถกำหนดสมรรถนะต่าง ๆ ออกเป็นระดับหลายระดับตามที่คณะกรรมการกำหนด เช่น กำหนดเป็น 5 ระดับ โดยระดับ 1 เป็นงานประจำค่อนข้างง่าย และพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ จนถึงระดับ 5 ซึ่งเป็นระดับที่ซับซ้อนของงานในอาชีพมากที่สุด

มาตรฐานวิชาชีพ (Vocational Standards: VS) หมายถึง ข้อกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลด้านวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพเป็นมาตรฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอน ที่สอดคล้องกับความต้องการ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรทางวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ นั้น ต้องพิจารณาจากมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standards: OS) ที่กำหนดจากสมรรถนะของงานหลักแต่ละอาชีพ ร่วมกับองค์ประกอบของการจัดการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ทั้งความรู้ ทักษะ และกิจนิสัย เพื่อนำมากำหนดเป็นสมรรถนะ หรือความสามารถ การศึกษาวิชาชีพของผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาโดยการดำเนินการร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรจากองค์กรทางวิชาชีพ พัฒนาเป็นมาตรฐานวิชาชีพแต่ละสาขาวิชาที่เรียน สำหรับผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาสาขเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ

มาตรฐานการอาชีวศึกษา (Institutional Standards: IS) หมายถึง ข้อกำหนดในการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา

มาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นกรอบแนวทาง การดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพ การจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามที่ต้องการ มาตรฐานการอาชีวศึกษา ได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ โดยปัจจุบันกำหนดเป็นมาตรฐาน จำนวน 7 มาตรฐาน 44 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

6. มาตรฐานการอาชีวศึกษา

หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา และปัจจัยสนับสนุนที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพตามที่กำหนดในหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพในสาขาวิชาที่เรียน และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจประเมิน การกำกับดูแล และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย 7 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ

ข้อกำหนด 1 สถานศึกษาควรจัดการพัฒนาผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

ข้อกำหนด 1.1 ความรู้ และทักษะวิชาชีพตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดตามชั้นปี

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนรู้

หมายเหตุ หากไม่จัดการเรียนแบบเทียบโอนไม่ต้องประเมิน

ข้อกำหนด 1.2 ความรู้ ความเข้าใจในหลักการด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพได้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานอาชีพอย่างเป็นระบบ

ข้อกำหนด 1.3 ทักษะในการใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะการสื่อสาร ด้านการฟัง การอ่าน การเขียน และการสนทนา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

ข้อกำหนด 1.4 ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นในการศึกษา ค้นคว้า และปฏิบัติงานวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถใช้ความรู้ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการศึกษา ค้นคว้า และปฏิบัติงานวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

ข้อกำหนด 1.5 คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ การมีบุคลิกภาพที่

เหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ข้อกำหนด 1.6 ความรู้ และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ และหลักสูตรสำหรับผู้สำเร็จ

การศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 8 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ตัวบ่งชี้ที่ 9 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 10 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

ข้อกำหนด 1.7 ความรู้ และทักษะในการหางานทำ การศึกษาต่อ และการประกอบ

อาชีพอิสระ

ตัวบ่งชี้ที่ 11 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไ้ทำงานทำในสถานประกอบการ/ ประกอบอาชีพอิสระ และศึกษาต่อภายใน 1 ปี

ข้อกำหนด 1.8 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่สถานประกอบการ หรือหน่วยงาน

พอใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 12 ระดับความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อกำหนด 1.9 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการวางแผนธุรกิจ และมีรายได้

ระหว่างเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 13 ร้อยละของผู้เรียนสามารถวางแผนธุรกิจ ประกอบอาชีพ และมีรายได้ระหว่างเรียน

มาตรฐานที่ 2 หลักสูตร และการจัดการเรียน การสอน

ข้อกำหนด 2 สถานศึกษาคควรพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอน ดังนี้

ข้อกำหนด 2.1 ร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ
ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 14 ร้อยละหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพ

ข้อกำหนด 2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยส่งเสริมให้ผู้เรียน
ได้พัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 15 ร้อยละของแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ตัวบ่งชี้ที่ 16 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อคุณภาพการสอนของ
ผู้สอน

ตัวบ่งชี้ที่ 17 ร้อยละของงบประมาณที่สถานศึกษาจัดซื้อวัสดุฝึก อุปกรณ์
สำหรับการจัดการเรียน การสอน อย่างเหมาะสม

ข้อกำหนด 2.3 จัดระบบคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสม และเพียงพอในแต่ละสาขาวิชา

ตัวบ่งชี้ที่ 18 ระดับความเหมาะสม และเพียงพอของระบบคอมพิวเตอร์
ในแต่ละสาขาวิชา

ข้อกำหนด 2.4 จัดสถานที่เรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน สถานศึกษาค้นคว้าให้

เหมาะสมกับสาขาวิชา ทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการ และ
แหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 19 ระดับความเหมาะสมในการจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ
ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน พื้นที่ฝึกปฏิบัติงาน
เหมาะสมกับวิชาที่เรียน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
และเกิดประ โยชน์สูงสุด

ตัวบ่งชี้ที่ 20 ระดับความเหมาะสมในการจัดศูนย์วิทยบริการให้
เหมาะสมกับวิชาที่เรียน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
และเกิดประ โยชน์สูงสุด

ตัวบ่งชี้ที่ 21 ระดับความเหมาะสมในการจัดให้มีครุภัณฑ์ และอุปกรณ์

ข้อกำหนด 2.5 จัดระบบความปลอดภัยของสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 22 ระดับคุณภาพการจัดระบบความปลอดภัย ของ
สภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ในสาขาวิชา/สาขางาน

ข้อกำหนด 2.6 พัฒนาคณากรทุกคนของสถานศึกษาในงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และ

ต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 23 ร้อยละของบุคลากรภายในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตาม
หน้าที่ที่รับผิดชอบ

ข้อกำหนด 2.7 ระดมทรัพยากรจากทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาร่วมกันจัด

การศึกษาทั้งในระบบ และทวิภาคีอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 24 จำนวนครั้ง หรือปริมาณในการระดมทรัพยากรจากแหล่ง
ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุน
การจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 25 จำนวนสถานประกอบการ ที่มีการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา
จัดการศึกษาระบบทวิภาคี และระบบปกติ

ตัวบ่งชี้ที่ 26 จำนวนคน-ชั่วโมงของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มี
ปัญญาท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการ พัฒนาผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 27 อัตราส่วนของผู้สอนประจำที่มีคุณวุฒิด้านวิชาชีพต่อผู้เรียน
ในแต่ละสาขาวิชา

ตัวบ่งชี้ที่ 28 อัตราส่วนของผู้สอนประจำต่อผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

**ข้อกำหนด 3 สถานศึกษาคควรกำหนดแนวทางในการดูแลผู้เรียน และจัดกิจกรรม
ดังนี้**

ข้อกำหนด 3.1 จัดทำระบบการดูแลให้คำปรึกษาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และมี

ประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 29 จำนวนครั้งของการจัดให้ผู้เรียนพบครูที่ปรึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 30 จำนวนครั้งของการจัดบริการตรวจสอบสารเสพติดให้กับ
ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 31 ร้อยละของผู้เรียนที่ออกกลางคันเมื่อเทียบกับแรกเข้า

**ข้อกำหนด 3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่
ดีงามในวิชาชีพ รวมทั้งด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์**

ตัวบ่งชี้ที่ 32 จำนวนครั้ง และประเภทของกิจกรรมที่ส่งเสริมด้าน
วิชาการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ
รวมทั้งด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์

**ข้อกำหนด 3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี
และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม**

ตัวบ่งชี้ที่ 33 จำนวนครั้ง และประเภทของกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 4 การบริการวิชาชีพสู่สังคม

ข้อกำหนด 4 สถานศึกษาควรมีการบริการวิชาชีพสู่สังคม ดังนี้

**ข้อกำหนด 4.1 บริการวิชาชีพที่เหมาะสมตามความต้องการของชุมชน สังคม องค์กร
ทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง**

ตัวบ่งชี้ที่ 34 จำนวน และประสิทธิผลของกิจกรรม/โครงการที่ให้บริการ
วิชาชีพ และฝึกทักษะวิชาชีพ

**ข้อกำหนด 4.2 จัดสรรงบประมาณเพื่อการบริการวิชาชีพอย่างเป็นระบบ และ
สอดคล้องกับแผนการบริการวิชาชีพที่กำหนด**

ตัวบ่งชี้ที่ 35 ร้อยละของงบประมาณในการจัดกิจกรรม/โครงการที่
ให้บริการวิชาชีพ และฝึกทักษะวิชาชีพต่อบำเหน็จการ

มาตรฐานที่ 5 นวัตกรรม และการวิจัย

ข้อกำหนด 5 สถานศึกษาควรจัดการเกี่ยวกับนวัตกรรม และการวิจัย ดังนี้

**ข้อกำหนด 5.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้าง และพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์
งานวิจัย และโครงการ ที่นำไปใช้ในการพัฒนา**

ตัวบ่งชี้ที่ 36 จำนวนนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และ โครงการงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 37 จำนวนนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และ โครงการงาน ที่มี
ประโยชน์ทางวิชาชีพ และ/หรือ ได้รับการเผยแพร่
ระดับชาติ

**ข้อกำหนด 5.2 จัดสรรงบประมาณในการสร้าง พัฒนา และเผยแพร่นวัตกรรม
สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการที่นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียน
การสอน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ**

ตัวบ่งชี้ที่ 38 ร้อยละของงบประมาณที่ใช้ในการสร้าง พัฒนา และ
เผยแพร่ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และ โครงการต่อ
งบดำเนินการ

**ข้อกำหนด 5.3 จัดการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้าง และพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์
งานวิจัย และโครงการที่นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอน ชุมชน
สังคม และประเทศชาติ**

ตัวบ่งชี้ที่ 39 จำนวนครั้ง และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และ โครงการ

มาตรฐานที่ 6 ภาวะผู้นำ และการจัดการ

ข้อกำหนด 6 ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำ และจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดังนี้

**ข้อกำหนด 6.1 ใช้ภาวะผู้นำ และการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการผสมผสาน
ความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา และหน่วยงาน หรือ
บุคคลภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา**

ตัวบ่งชี้ที่ 40 ระดับคุณภาพการบริหารของผู้บริหารที่สอดคล้องกับ
แผนพัฒนา หรือแผนยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วมของ
ประชาคมอาชีวศึกษา ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

**ข้อกำหนด 6.2 ใช้ภาวะผู้นำ และการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการผสมผสาน
ความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา และหน่วยงาน หรือ
บุคคลภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา**

ตัวบ่งชี้ที่ 41 ร้อยละของบุคลากรในสถานศึกษาที่สามารถปฏิบัติตาม
จรรยาบรรณมาตรฐานวิชาชีพ

**ข้อกำหนด 6.3 จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการ และการจัดการ
ความรู้เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม**

ตัวบ่งชี้ที่ 42 ระดับคุณภาพของการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อ
การบริหารจัดการ และการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 7 **มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน**

ข้อกำหนด 7 **สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน**
สถานศึกษา ดังนี้

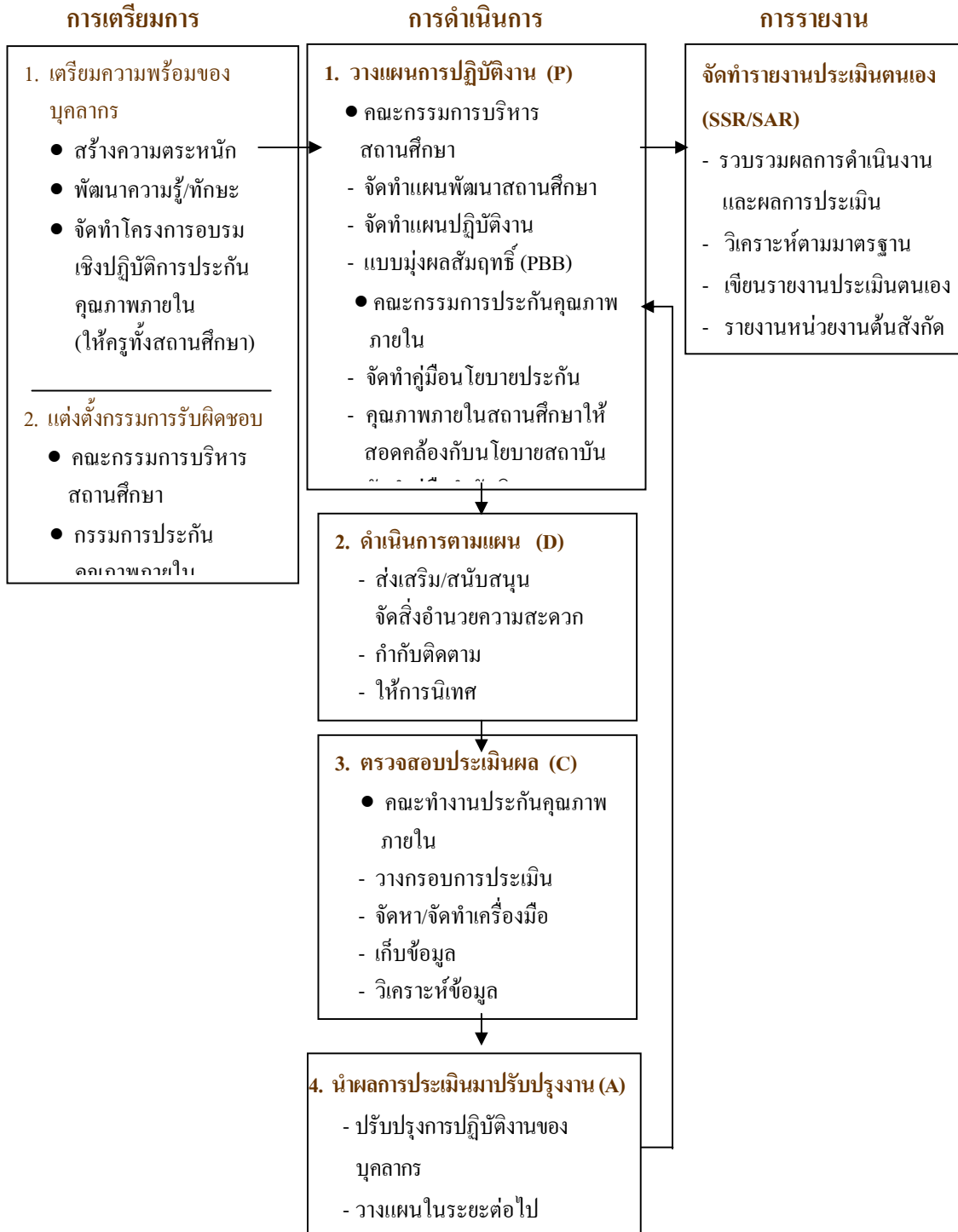
ตัวบ่งชี้ที่ 43 ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในที่ก่อให้เกิด
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 44 ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน

บทที่ 3

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

1. ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพ

2. การเตรียมการก่อนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านบุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ รวมถึงตั้งคณะกรรมการทำงาน และกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ

ความพร้อมด้านบุคลากร เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน แรงจูงใจในการทำการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจงความจำเป็นและความสำคัญในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้บุคลากรทุกคนทราบ และจัดบุคลากรรับผิดชอบประเมินมาตรฐานตามตัวบ่งชี้

ความพร้อมด้านทรัพยากรอื่น ๆ ได้แก่ งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องจัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพภายใน สื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการประมวลผล เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูล โดยใช้เครื่องมือ (แบบสอบถาม , แบบสัมภาษณ์ , แบบบันทึก , แบบสังเกต ฯลฯ) ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดเตรียมงบประมาณสำหรับการประกันคุณภาพภายในโดยเฉพาะ และจะต้องจัดห้อง หรือสำนักงานประกันคุณภาพภายในไว้โดยเฉพาะ รวมถึงสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อความสะดวก และเป็นระบบในการดำเนินงาน

การกำหนดผู้รับผิดชอบ และกำหนดบทบาทหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นภาระหน้าที่ของบุคลากรทุกคนก็ตาม การแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยเฉพาะจะทำให้การดำเนินงานคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะในส่วนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และสรุปผลในภาพรวมของสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

- 1) คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา มีหน้าที่พิจารณากำหนดมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ และการประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติงาน ประจำปี กำหนดคณะทำงานเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
- 2) คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน มีหน้าที่วิเคราะห์มาตรฐาน จัดทำคู่มือนโยบาย คู่มือกำกับติดตาม และเขียนรายงานการประเมินผลตนเอง (SAR)
- 3) คณะทำงานประกันคุณภาพภายใน รับผิดชอบการประเมินตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนด (ครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา)

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องวัด และประเมินผล มีเจตคติที่ดี มีแรงจูงใจในการทำประกันคุณภาพภายใน มีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือ การประมวลผลข้อมูลที่จัดเก็บ และการเขียนรายงาน มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีภาวะผู้นำ รอบรู้ภาระงานของสถานศึกษา และเข้าใจมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นอย่างดี

3. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การดำเนินการในขั้นนี้ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก หลังจากการเตรียมความพร้อมของบุคลากรแล้วจะต้องเริ่มดำเนินการต่อไป ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล (Check) และการพัฒนาปรับปรุง (Act) รายละเอียดของแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

3.1 วางแผน (Plan)

เป็นการเริ่มต้นจากความร่วมมือกัน ระหว่างบุคลากรภายใน และภายนอกสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมาย มาตรฐาน และตัวบ่งชี้สำหรับการประกันคุณภาพภายใน แนวทาง การดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา งบประมาณ และทรัพยากรที่ต้องใช้ สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาระยะสั้น และระยะยาว แผนระยะยาวได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนยุทธศาสตร์ เป็นแผนที่ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งหมดของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำคัญกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3-5 ปี จากแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้นใน 1 ปี จากแผนปฏิบัติการประจำปีอาจจะมีการจัดทำแผนย่อยๆ เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนการสอน แผนพัฒนาอาคารสถานที่ แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ เป็นต้น เมื่อกำหนดเป้าหมาย หรือมาตรฐานของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้วก็นำมาตรฐานที่กำหนดมาจัดเรียงลำดับความสำคัญตามความจำเป็นเพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และระยะเวลาดำเนินการได้เหมาะสม ทำให้การดำเนินงานในทุกๆ ขั้นตอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อจากนั้นเป็นขั้นของการกำหนดวิธีปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ที่ต้องการ ตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกถึง ความสำเร็จของกิจกรรมนั้น กิจกรรมทั้งหลายควรมีการกำหนดให้เหมาะสม สอดคล้องกับงบประมาณ บุคคล ช่วงเวลา และลักษณะงาน โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนกับกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และอื่น ๆ ควรมีความสมดุลอีกก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เรียน

3.2 การปฏิบัติตามแผน (Do)

เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่า หากการวางแผนของหน่วยงานทำได้ดี และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้ปฏิบัติรวมทั้งปัจจัยเกี่ยวข้องอื่น ๆ แล้ว อาจพยากรณ์ได้ว่างานนั้นสำเร็จไปแล้วร้อยละ 50 ของงานทั้งหมด ดังนั้นในขั้นนี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา จะให้การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรที่ไม่

เพียงพอให้ มีการกำกับ ติดตาม ให้อำนาจ กำลังใจ กับผู้ได้บังคับบัญชาทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับกลุ่ม นอกจากนั้นในกรณีที่ผู้บริหารสามารถให้การนิเทศกับผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการดีอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานการเรียน การสอนในสถานศึกษาที่ควรจะต้องดำเนินไปอย่างเหมาะสมมากที่สุด ในกรณีที่ท่าน ไม่สามารถให้การนิเทศได้ด้วยตัวเอง อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้การนิเทศแทน หรือส่งบุคลากรของสถานศึกษาไปรับการอบรมในเรื่องที่ยังไม่มีความรู้ หรือไม่เชี่ยวชาญเพียงพอ

3.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check)

การประเมินผลที่กระทำได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับ การจัดทำสารสนเทศสำหรับการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกฝนการประเมินตนเองของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความชำนาญมากขึ้น การประเมินนั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดกรอบการประเมินว่าจะประเมินอย่างไร ใครเป็นผู้ประเมิน ระยะเวลาการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ การวิเคราะห์ การเขียนรายงาน ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ สถานศึกษากำหนดไว้เป็นกรอบสำหรับ การทำประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลนั้นจะต้องมีการสำรวจเป็นเบื้องต้นก่อนว่ามีใครจัดทำไว้แล้วบ้างหรือไม่ สอดคล้องกับบริบทการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มากน้อยแค่ไหน สามารถนำมาใช้จริง แต่หากไม่มีเครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม บุคลากรในสถานศึกษาที่ รับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพภายในจะต้องร่วมมือกันในการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลขึ้นเองให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการเก็บ ใช้ได้สะดวก บุคลากรส่วนใหญ่เข้าใจได้ง่าย ตัวอย่างของเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบสังเกต แบบตรวจสอบรายการ หรือแบบประเมิน เป็นต้น การสร้างเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสม และมีระบบการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดีย่อมจะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินตามตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐาน และนำมาวิเคราะห์ทั้งระดับรายละเอียดย่อย ๆ เป็นรายบุคคล รายกิจกรรม หรือโครงการกับการวิเคราะห์ในภาพรวมของแต่ละมาตรฐานทั้งหมดรวมเป็นภาพของสถาบัน หรือสถานศึกษา ทำการประเมินผลการดำเนินงาน ในแต่ละตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วประเมินผลในแต่ละมาตรฐานจากค่าฐานนิยมของผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐาน และสรุปผลในภาพรวมของการดำเนินการประกันคุณภาพของสถาบันจากมาตรฐานทั้งหมด

3.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)

หลังจากประเมินผล การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐาน การประเมินของสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยของตนเองใน แต่ละ

มาตรฐาน และพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับบุคลากรที่รับผิดชอบกลุ่มใด หรือคนใดบ้าง จัดการประชุมบุคลากรของสถานศึกษาแล้วแจ้งผลการวิเคราะห์ รายงานการประเมินให้ทราบ อาจจะแจ้งผลในภาพรวมแล้วเรียกพบเป็นกลุ่มเฉพาะเพื่อชี้แจงในรายละเอียดอีกครั้ง และควรรย้าให้บุคลากรทุกคนได้ทราบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพต้องทำอย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ใด หรือมาตรฐานใดที่สถานศึกษาดำเนินการแล้วอยู่ในระดับดีก็มีได้หมายความว่าในปีถัดไปสถานศึกษา จะไม่ต้องทำกิจกรรมเหมือนกับปีที่ผ่านมาอีกแล้ว แต่คงต้องมาร่วมกันพิจารณาใหม่ว่าจะรักษาผลการดำเนินการในระดับดีนี้ไว้ได้อย่างไร โครงการใด กิจกรรมประเภทใดที่จะต้องคงไว้ หรือถ้าจะพยายามทำให้เกิดผลดีที่สุดจะต้องดำเนินการอย่างไร จะต้องวางแผนปรับปรุงแก้ไขส่วนใด ส่วนมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาดำเนินการได้อยู่ในระดับพอใช้ ผู้รับผิดชอบคงต้องวางแผนพัฒนาปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้ดีขึ้นในปีต่อไป สำหรับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษายังทำได้ไม่ดีคือ ต้องปรับปรุงแก้ไข หรืออาจกล่าวว่าเป็นจุดอ่อนของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการปรับปรุงเป็นอันดับแรก ส่วนจะดำเนินการในมาตรฐาน หรือตัวบ่งชี้ใดก่อนนั้นคงต้องมาวิเคราะห์ความจำเป็นเร่งด่วน เมื่อบุคลากรผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการวางแผนพัฒนาปรับปรุงในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบแล้วก็ควรจะได้มีการนำแผนของแต่ละมาตรฐาน หรือแต่ละกลุ่มมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการในภาพรวมของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงเวลา บุคลากร งบประมาณ โครงการ หรือกิจกรรมใดที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้ก็ปรับแผนร่วมกันจะทำให้แนวทางการปฏิบัติตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทุกฝ่ายได้รับรู้ร่วมกัน

4. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี (SAR)

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้สำหรับการประกันคุณภาพภายใน ภายใต้กรอบมาตรฐานที่กำหนดแล้วทำการประเมินตนเองครบถ้วนตามมาตรฐานในรอบ 1 ปี สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองในรูปเอกสารที่แสดงขั้นตอนรายละเอียด ต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเสนอให้สาธารณชนได้ทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หลักการจัดทำรายงาน

1. รูปแบบการจัดทำรายงานไม่มีรูปแบบตายตัว ให้สถานศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
2. เนื้อหาในรายงาน ควรเสนอแบบกระชับ ใช้ภาษาอ่านเข้าใจง่าย นำเสนอข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ อาจมีการนำเสนอในรูปแบบภูมิ กราฟ ตาราง ตามความเหมาะสม
3. เน้นการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลา 1 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

4. การนำเสนอข้อมูลอ้างอิง ควรเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพิจารณา รายละเอียดในรายงาน โดยเน้นหลักฐาน เอกสารที่ใช้จริง

5. รายงานควรมีความยาวประมาณ 50 - 100 หน้า

องค์ประกอบของเนื้อหาในรายงาน

รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน (บทนำ)

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก สังกัดสถานศึกษา ประวัติ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา ระบบโครงสร้าง การบริหาร ฯลฯ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา

หลักสูตรที่เปิดสอน จำนวนนักศึกษา ฯลฯ

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ บุคลากร

จำนวนอาจารย์ บุคลากร วุฒิการศึกษา สาขาที่สอน หน้าที่ความรับผิดชอบ นอกเหนือจากการสอน ฯลฯ

1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร

จำนวนอาคาร ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการ สนามกีฬา ฯลฯ

งบประมาณ รายรับ-รายจ่าย (แหล่งที่มาของรายรับ) การจัดสรรงบประมาณ จำแนกตามประเภทรายจ่าย ฯลฯ

1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เขตพื้นที่บริการ ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน

1.6 เกียรติยศชื่อเสียง ผลงานดีเด่นที่สถานศึกษาได้รับ

2 วิธีดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และผลการประเมินตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายใน

2.1 วิธีดำเนินงาน

กล่าวถึงร่องรอยหลักฐานของความตระหนัก (Awareness) เกี่ยวกับมาตรฐานการ

ประกันคุณภาพภายในตามปรัชญา และพันธกิจของสถานศึกษาในภาพรวม อธิบายเกี่ยวกับโครงการ หรือกิจกรรมที่สถานศึกษาได้ดำเนินงาน ซึ่งแสดงถึงความพยายาม (Attempt) ในการดำเนินงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพภายใน

2.2 ผลการดำเนินงาน

อธิบายผลที่ได้จากการดำเนินงาน ซึ่งแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ของ ความพยายามในการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมตามตัวบ่งชี้

2.3 ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้

พิจารณาจากร่องรอยหลักฐานเกี่ยวกับความตระหนัก ความพยายาม และ ผลสัมฤทธิ์ แล้วสรุปผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ว่าประสบผลสำเร็จในระดับใด โดยประเมินแต่ละ ตัวบ่งชี้ในทุกมาตรฐานตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และประเมินภาพรวมรายมาตรฐานจากค่าฐาน นิยมของตัวบ่งชี้

3 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา

3.1 ผลการประเมินตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน

ควรรายงานสรุปผลในรูปแบบตาราง หรือแผนภูมิ

3.2 จุดแข็ง จุดอ่อน ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่เป็นจุดแข็ง หมายถึงมาตรฐานที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี

3.3 แผนพัฒนาสถานศึกษา

จากผลการประเมินตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน นำมาเป็นข้อมูลใน การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาในปีต่อไป โดยกำหนดช่วงเวลาดำเนินการ โครงการ/กิจกรรม ตามความ เหมาะสม

4. ภาคผนวก

สถานศึกษานำเสนอข้อมูล สถิติต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

บทที่ 4

บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

1. บทบาทดั้งเดิมของบุคลากรทุกคน

บุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่คอยสนใจว่า บุคลากรอื่น ๆ ของวิทยาลัยทำอะไร ผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร แผนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างไร ทำให้ไม่ได้รับทราบข้อมูลของสถานศึกษาในภาพรวม ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม หรือโอกาสในการคิด การแสดงความคิดเห็น หรือร่วมกันแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา ส่งผลให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาในภาพรวมเป็นการปฏิบัติงานแบบแยกส่วน

2. บทบาทที่พึงประสงค์ของบุคลากรทุกคน

ในการบริหารงานของสถานศึกษา จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือ จากบุคลากรทุกฝ่าย ดังนั้นบทบาทที่พึงประสงค์ของบุคลากรก็คือ การทำงานเป็นทีม การร่วมมือกันในทุก ๆ ด้านที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดีที่สุด รวมถึงการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในโอกาสที่ควร การสมัครสมาน สามัคคีกันเหมือนพี่ น้อง ช่วยเหลือเผื่อแผ่แก่กัน และกัน มุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันทำให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. บทบาทของผู้ดำเนินการประกันคุณภาพ

ผู้ดำเนินการประกันคุณภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความเป็นไปได้ที่จะทำให้สถานศึกษามีการบริหารงาน การปฏิบัติงานที่เป็นไปตามมาตรฐาน โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา คือผู้ดำเนินการประกันคุณภาพ อันจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจในวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้ผลงานมีคุณภาพ มีการประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลซึ่งกัน และกัน ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

4. ผลที่ผู้มีส่วนร่วมจะได้รับ

ผลลัพธ์ที่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น ทุกประเภทวิชา มีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน และตลาดแรงงาน ก็คือ ผู้เรียนที่จะมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมที่ดี สามารถหางานทำได้แน่นอน ผู้ปกครองที่จะมีความมั่นใจในบุตรหลานของตน ที่จะสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนต่อไปได้อย่างดี สถานศึกษาก็จะได้รับความเชื่อถือในการจัดการศึกษา สถานประกอบการก็จะมีบุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถ

และมีคุณธรรม จริยธรรมมาร่วมงาน ซึ่งก็จะส่งผลให้สถานประกอบการ ประสบความสำเร็จ ในการ
ดำเนินการ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ก็จะได้กำลังสำคัญที่จะร่วมพัฒนาประเทศต่อไป

บทที่ 5

ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าหากการวางแผนของหน่วยงานทำได้ดี และมีความเหมาะสม สอดคล้องกับผู้ปฏิบัติรวมทั้งปัจจัยเกี่ยวข้องอื่น ๆ แล้ว อาจพยากรณ์ได้ว่างานนั้นสำเร็จไปแล้วร้อยละ 50 ของงานทั้งหมด ดังนั้นในขั้นนี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะให้การส่งเสริมสนับสนุน ให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรที่ไม่เพียงพอให้ มีการกำกับ ติดตาม ให้อำนาจ คำลึงใจ กับผู้ได้บังคับบัญชาทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับกลุ่ม นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้บริหารสามารถให้การนิเทศกับผู้บังคับบัญชาเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะ เป็นการดีอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานการเรียน การสอนในสถานศึกษาที่ควรจะต้องดำเนินไปอย่างเหมาะสม มากที่สุด ในกรณีที่ผู้บริหารไม่สามารถให้การนิเทศได้ด้วยตัวเอง อาจจะเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้การนิเทศ แทน หรือส่งบุคลากรของสถานศึกษาไปรับการอบรมในเรื่องที่ยังไม่มีความรู้ หรือไม่เชี่ยวชาญเพียงพอ

2. การทำงานเป็นทีม

ยุทธศาสตร์ที่เน้นการทำงานเป็นทีม เป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุด ในการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพ เนื่องจากการทำงานเป็นทีม เป็นการทำงานที่ประสานกลมกลืนกันได้ เป็นอย่างดี บุคลากรทุกคนรู้ และเข้าใจหน้าที่ บทบาทของตน ของเพื่อนร่วมงาน สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ความคิดเห็นในทุก ๆ เรื่อง อันจะส่งผลให้ทุกองคาพยพของสถานศึกษาดำเนินงานไปได้พร้อม กัน และประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข บรรยากาศการปฏิบัติงานก็จะเป็นไปด้วยดี พร้อมเพรียง และรวดเร็ว ในการนี้ ควรจะต้องมีการแต่งตั้งหัวหน้าทีม รองๆ และตำแหน่งต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เพื่อที่ การปฏิบัติงานของบุคลากรในทีมงานจะเป็นไปตามภาระหน้าที่ไม่สับสน

3. การสร้างความตระหนักให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

ความพร้อมด้านบุคลากรเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญ ของการ ประกันคุณภาพภายใน แรงจูงใจในการทำการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาควร จัดประชุมชี้แจงความจำเป็น และความสำคัญในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้บุคลากรทุกคนทราบ และจัดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบประเมินมาตรฐานตามตัวบ่งชี้

การสร้างความตระหนัก ให้กับบุคลากร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายใน และประกันคุณภาพภายนอก โดยเฉพาะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการในสถานศึกษาที่บุคลากรทุกคน จะต้องปฏิบัติเป็นปกติอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องใหม่ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จึงควรจะต้องหาข้อมูลในสถานศึกษาของตนเอง ว่าบุคลากรส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพมากน้อยแค่ไหน ถ้ายังมีบุคลากรที่ไม่เข้าใจ สถานศึกษาควรจะได้มีการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่พอใจของคณะกรรมการ พัฒนาสถานศึกษา ขณะเดียวกันควรมีการสร้างบุคลากรแกนนำ ในการประกันคุณภาพภายใน พร้อมกับมีการกระตุ้น ให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประกันคุณภาพทุกคน

4. การกำหนดความรับผิดชอบ

การกำหนดผู้รับผิดชอบ และกำหนดบทบาทหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นภาระหน้าที่ของบุคลากรทุกคนก็ตาม การแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยเฉพาะจะทำให้การดำเนินงานคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะในส่วนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และสรุปผลในภาพรวมของสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

ดังนั้นสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบแต่ละมาตรฐานเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน และรวบรวมข้อมูลจากฝ่ายต่าง ๆ ตามความเหมาะสมคณะกรรมการแต่ละชุดควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้สำเร็จการศึกษา และผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย นอกจากคณะกรรมการชุดดังกล่าว จะต้องร่วมกันออกแบบ หรือสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ ของแต่ละมาตรฐาน มีการวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผลการดำเนินงาน และเขียนรายงานการประเมินตนเอง

5. การวางแผน และกำกับดูแล

ผลการประเมินสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาในแต่ละปี จะนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการจัดทำแผนพัฒนา หรือแผนปฏิบัติการในปีต่อไป เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติการในแต่ละด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องนำมาปรับปรุงแผน ที่เกี่ยวกับบุคลากร ที่รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ การประเมินผล ซึ่งจะต้องพิจารณาในรายละเอียด ตามสภาพ และความเหมาะสมของแต่ละ โครงการ หรือกิจกรรมตามมาตรฐานที่กำหนด

6. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง

เป็นการเริ่มต้นจากความร่วมมือกัน ระหว่างบุคลากรภายใน และภายนอก สถานศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมาย มาตรฐาน และตัวบ่งชี้สำหรับการประกันคุณภาพภายใน แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา งบประมาณ และทรัพยากรที่ต้องใช้ สถานศึกษาในสังกัดกรม อชีวศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาระยะสั้น และระยะยาว แผนระยะยาวได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา แผนยุทธศาสตร์ เป็นแผนที่ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งหมดของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำคัญกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3-5 ปี จากแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้นใน 1 ปี จากแผนปฏิบัติการประจำปีอาจจะมีการจัดทำแผนย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนการสอน แผนพัฒนาอาคารสถานที่ แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผน งบประมาณ เป็นต้น เมื่อกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้วก็ นำมาตรฐานที่กำหนดมาจัดเรียงลำดับความสำคัญตามความจำเป็นเพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และระยะเวลาดำเนินการได้เหมาะสม ทำให้การดำเนินงานในทุก ๆ ขั้นตอนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ต่อจากนั้นเป็นขั้นของการกำหนดวิธีปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ที่ ต้องการ ตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกถึง ความสำเร็จของกิจกรรมนั้น กิจกรรมทั้งหลายควรมีการกำหนดให้ เหมาะสม สอดคล้องกับ งบประมาณ บุคคล ช่วงเวลา และลักษณะงาน โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียน การสอนกับกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และอื่น ๆ ควรมีความสมดุลอีกก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดสำหรับผู้เรียน

ภาคผนวก

ผู้จัดทำ

นางสาวสุกัญญา ไทยมานะ
นางเกษมศรี แอทท์วูด
นายอิทธิ โลหะชาละ
นางนัยรัตน์ กล้าวิเศษ